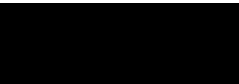

Minister
Zdrowia

RKLU.055.2.2025.TG
Warszawa, 16 maja 2025

Pan

Odpowiedź na petycję

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 26 listopada 2024 r. skierowaną do Ministra Edukacji Narodowej a następnie przekazaną zgodnie z właściwością rzeczową, za pośrednictwem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministrowi Zdrowia w sprawie *propozycji zmiany art. 103a ust. 12 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie możliwości ponownego ubiegania się o kredyt na studia medyczne* przekazuję poniższą informację.

Zakwalifikowanie wystąpienia jako petycji

Wystąpienie zostało zakwalifikowane jako petycja. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870) przedmiotem petycji może być między innymi żądanie zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagającej szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Zgłoszone żądanie

Zmiana brzmienia art. 103a ust. 12 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce na następujące:

“Kredyt na studia medyczne jest udzielany kredytobiorcy na okres studiów, nie dłużej niż na 6 lat. W przypadku przerwania studiów z przyczyn losowych, kredytobiorca ma prawo ponownie ubiegać się o kredyt na kontynuację nauki, pod warunkiem spłaty poprzedniego zobowiązania.”

Uzasadnienie petycji

Obowiązujący zapis uniemożliwia studentom, którzy z przyczyn losowych, osobistych lub rodzinnych musieli przerwać studia medyczne, ponowne ubieganie się o kredyt na kontynuację nauki, nawet jeśli wcześniej terminowo spłacili zaciągnięte zobowiązanie. Taka regulacja wydaje się być krzywdząca i niesprawiedliwa, prowadząc do wykluczenia z systemu wsparcia finansowego osób, które najbardziej tego potrzebują.

- 1) **Brak elastyczności systemu kredytowego:** Obecny zapis nie uwzględnia różnorodności sytuacji życiowych studentów. Przerwanie studiów może wynikać z niezależnych od nich okoliczności, takich jak poważna choroba, śmierć bliskiej osoby czy inne zdarzenia losowe. Uniemożliwienie ponownego ubiegania się o kredyt skutkuje de facto zamknięciem drogi do kontynuacji edukacji dla tych osób.
- 2) **Naruszenie zasad równości i sprawiedliwości społecznej:** Ustawa w obecnym brzmieniu dyskryminuje studentów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Prawo powinno zapewniać równe szanse dostępu do edukacji wyższej dla wszystkich obywateli, niezależnie od ich sytuacji materialnej czy rodzinnej.
- 3) **Negatywny wpływ na rynek pracy i system opieki zdrowotnej:** Ograniczenie dostępu do kredytów dla studentów medycyny może prowadzić do zmniejszenia liczby absolwentów kierunków medycznych, co w dłuższej perspektywie negatywnie wpłynie na dostępność opieki zdrowotnej w kraju. W obliczu starzejącego się społeczeństwa i rosnącego zapotrzebowania na usługi medyczne, jest to szczególnie niekorzystne.
- 4) **Zniechęcanie do terminowej spłaty zobowiązań:** Obowiązujący przepis nie motywuje do spłaty kredytu, skoro nawet pełna spłata nie daje możliwości ponownego skorzystania z systemu kredytowego. Jest to sprzeczne z zasadami racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi.
- 5) **Brak zgodności z duchem ustawodawstwa edukacyjnego:** Celem ustawodawstwa w zakresie edukacji jest promowanie nauki i wspieranie studentów w zdobywaniu wykształcenia. Obecny zapis stoi w sprzeczności z tymi celami, tworząc niepotrzebne bariery dla osób pragnących kontynuować edukację.

Wprowadzenie proponowanej zmiany przyczyni się do zwiększenia dostępności edukacji medycznej, wspierając studentów w trudnych sytuacjach życiowych i promując równość szans. Jest to zgodne z konstytucyjnymi zasadami sprawiedliwości społecznej oraz celami polityki edukacyjnej państwa.

Odpowiedź na petycję

Od lipca 2022 r. studenci kierunku lekarskiego, realizujący studia odpłatne w języku polskim, mają możliwość (nie jest to obligatoryjne) wnioskowania o kredyt na studia medyczne.

Student uprawniony do ubiegania się o kredyt na studia medyczne podpisuje umowę kredytową z bankiem, zaś bank udzielający kredytu na studia medyczne wypłaca środki finansowe w transzach semestralnych na wskazany rachunek uczelni (warunkiem przekazania kolejnej transzy kredytu zaliczenie danego semestru studiów). Wnioski o kredyt na studia medyczne studenci odpłatnych studiów w języku polskim na kierunku lekarskim mogą składać w bankach kredytujących, które podpisały z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę o współpracy. Obecnie jedynym bankiem, który udziela kredytów na studia medyczne jest Bank Pekao S.A.

Warto wskazać, że w Banku Gospodarstwa Krajowego utworzony został Fundusz Kredytowania Studiów Medycznych (dalej zwany „FKSM”). Środki FKSM pochodzą m.in. z dotacji celowych z budżetu udzielanych przez Ministra Zdrowia.

Środki z FKSM przeznaczone są na pokrywanie:

- 1) **całej kwoty odsetek należnych od kredytów na studia medyczne:**
 - a) w okresie studiów finansowanych z kredytu na studia medyczne lub urlopów od zajęć, zawieszenia w prawach studenta lub innych przerw w studiach, udzielonych zgodnie z regulaminem studiów,
 - b) w okresie od dnia zakończenia studiów do dnia rozpoczęcia spłaty kredytu na studia medyczne,

- c) umorzonych, naliczonych od dnia umorzenia do dnia przekazania środków dotychczas niespłaconych,
- d) w okresie od dnia utraty statusu studenta do dnia rozpoczęcia spłaty kredytu na studia medyczne,**
- e) w okresie zawieszenia spłaty kredytu na studia medyczne (...)
- 2) części odsetek należnych od kredytu na studia medyczne stanowiącej różnicę między odsetkami wynikającymi z umowy kredytu na studia medyczne a odsetkami spłaconymi przez kredytobiorcę;
 - 3) skutków finansowych umorzeń spłaty kredytów na studia medyczne;
 - 4) skutków finansowych wypłat z tytułu udzielonych poręczeń spłaty kredytów na studia medyczne, w tym kosztów działań windykacyjnych po wypłacie z tytułu poręczenia;
 - 5) kosztów realizacji zadań, wymienionych w pkt 1-4, ponoszonych przez BGK.

W perspektywie długoterminowej w związku z wprowadzeniem instytucji kredytu na studia medyczne, należy oczekiwać m.in. następujących efektów:

- ograniczenia zjawiska emigracji absolwentów polskich uczelni, którzy zrealizowali kształcenie na kierunku lekarskim w języku polskim na warunkach odpłatności
- wzrostu liczby lekarzy specjalistów, w szczególności w dziedzinach medycyny uznanych za priorytetowe
- zwiększenia liczby lekarzy, którzy po ukończeniu studiów zasila polski system opieki zdrowotnej
- wsparcia budżetów domowych (poprzez finansowanie lub dofinansowanie studiów z budżetu Państwa).

Zgodnie z art. 103b ust. 8 i 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), dalej „upowin”, w przypadku braku potwierdzenia przez kredytobiorcę kontynuowania ww. studiów, w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu danego semestru, bank wzywa kredytobiorcę do przekazania potwierdzenia kontynuowania studiów (...) w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, z pouczeniem, że nieprzekazanie potwierdzenia lub nieudzielenie informacji w tym terminie spowoduje wypowiedzenie umowy kredytu na studia medyczne przez bank oraz będzie skutkować żądaniem jego spłaty z dniem upływu terminu wypowiedzenia. Bank wypowiada umowę kredytu na studia medyczne i żąda jego spłaty z dniem upływu terminu wypowiedzenia w przypadku powzięcia informacji o zaistnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 (m.in. skreślenia kredytobiorcy z listy studentów), lub niedopełnienia przez kredytobiorcę obowiązku, o którym mowa w ust. 8, w wyznaczonym terminie.

Skreślenie z listy studentów przez władze ww. uczelni, odbywa się w trybie przewidzianym przepisami upowin, z którego wnioskodawca może skorzystać po otrzymaniu decyzji o skreśleniu z listy studentów. Warto wskazać, że decyzja o skreśleniu z listy studentów, na podstawie art. 108 ust. 2 pkt 2 i 3 upowin ma charakter uznaniowy, a wydawana jest zgodnie z art. 108 ust. 3 tej ustawy w drodze decyzji administracyjnej. Co do zasady, decyzję w tym przedmiocie wydaje dziekan, zaś od decyzji dziekana o skreśleniu z listy studentów studentowi przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, który student składa do rektora w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu decyzji o skreśleniu z listy studentów. W przypadku, gdy rektor utrzyma w mocy zaskarżoną decyzję dziekana wnioskodawcy przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skargę Wnioskodawca wnosi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżoną decyzję (za pośrednictwem rektora), w terminie 30 dni od dnia doręczenia skarżącemu decyzji.

Warto nadmienić, że w związku z faktem, że rozstrzygnięcie co do zasadności skreślenia z listy studentów jest przedmiotem odrębnego postępowania administracyjnego, Minister Zdrowia nie posiada podstaw prawnych ani kompetencji do oceniania słuszności wydania decyzji o skreśleniu studenta ze studiów medycznych, czy podważania rozstrzygnięć

wydanych przez władze uczelni w toku postępowania administracyjnego. Minister Zdrowia nie jest również organem odwoławczym w stosunku do decyzji wydanej przez dziekana lub rektora uczelni, dlatego też zbadanie sprawy w zakresie wydanych rozstrzygnięć przez organy uczelni, leży poza kompetencjami Ministra Zdrowia.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 103a ust. 12 upowsin **kredyt na studia medyczne jest udzielany kredytobiorcy na okres studiów tylko raz, nie dłużej niż na 6 lat.**

Ww. przepis określa, ile razy bank może udzielić kredytu na studia medyczne studentowi.

Wynika z niego, że w przypadku skreślenia kredytobiorcy z listy studentów (studiów sfinansowanych przy udziale kredytu na studia medyczne) nie jest możliwe ponowne udzielenie temu kredytobiorcy przez bank kredytu na studia medyczne.

Powyższa zasada nie jest niczym nowym w obecnie funkcjonującym systemie prawa, gdyż jest to rozwiązanie podobne do rozwiązania już funkcjonującego w ustawie uposwin (patrz art. 99 ust. 1 upwsin), które znajduje zastosowanie w odniesieniu do kredytów studenckich (innej formy wsparcia studentów niż kredyt na studia medyczne).

Bez wątpienia sytuacja skreślenia z listy studentów oraz obowiązek spłaty kredytu na studia medyczne generuje określone koszty, zarówno po stronie FKSM (**m.in. odsetki od udzielonego kredytu na studia medyczne powstałe od momentu wypłaty kredytu przez bank na rachunek bankowy uczelni do momentu utraty statusu studenta przez kredytobiorcę**), jak i po stronie samego kredytobiorcy (obowiązek spłaty kredytu na studia medyczne).

Instytucja kredytu na studia medyczne stanowi istotne wsparcie dla studentów i budżetów ich rodzin, jednakże z uwagi na ograniczone środki finansowe na ten cel, a także racjonalność dysponowania środkami publicznymi w ramach FKSM, wsparcie takie nie może mieć charakteru nieograniczonego, tylko realizowane jest pod pewnymi warunkami, które określają przepisy ustawy oraz umowa zawierana pomiędzy bankiem i studentem.

Warto wskazać, że ewentualne umożliwienie wielokrotnego zawierania umowy kredytu na studia medyczne przez studenta z bankiem, który został uprzednio skreślony z listy studentów (a następnie, w drodze przeprowadzonej rekrutacji, ponownie uzyskał status studenta), poza tym, że nie byłoby rozwiązaniem o charakterze projakościowym, wiązałoby się przede wszystkim z dodatkowymi kosztami po stronie budżetu Państwa związanymi z wielokrotnym pokrywaniem odsetek temu samemu studentowi od udzielnych kredytów ww. studentom, w ramach FKSM, stanowiąc potencjalnie element kontrproduktywny w odniesieniu do celów ustawy. **Za niezasadne należy uznać, żeby za negatywne skutki związane ze skreśleniem studenta, w związku z brakiem postępów w nauce, dodatkowy ciężar finansowy ponosił budżet Państwa. Dodatkowo warto podkreślić, że studenci, którzy znaleźli się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej nie są pozostawieni w sytuacji bez wyjścia, gdyż mają możliwość, w przypadkach określonych w ustawie (art. 103d ust. 2, 4, 5 i 6), ubiegać się o umorzenie kredytu na studia medyczne (w całości lub części) przez bank lub przez Ministra Zdrowia.**

Ponadto należy wyraźnie wskazać, że kredyt na studia medyczne nie ma charakteru obligatoryjnego. Warunkiem zakwalifikowania na ww. studia jest wzięcie udziału w procesie rekrutacji przeprowadzanej przez uczelnie wyższe oraz uzyskanie wymaganego przez uczelnię wyniku na świadectwie dojrzałości. W przypadku braku uzyskania wyników na wymaganym poziomie studenci mogą poprawiać wyniki uzyskane na świadectwie dojrzałości poprzez ponowne przystąpienie do egzaminu dojrzałości, aby dostać się na studia nieodpłatnie albo odpłatnie.

Z uwagi na powyższe tezy co do dyskryminacyjnego brzmienia przepisów lub odnoszące się do nierównego traktowania studentów nie znajdują żadnego uzasadnienia. Wprost przeciwnie kredyt na studia medyczne ma preferencyjny charakter, co przejawia się m.in. w:

- możliwości umorzenia kredytu po spełnieniu warunków umorzenia określonych w ustawie (w tym również w przypadku szczególnie trudnej sytuacji życiowej kredytobiorcy)

- oprocentowaniu (wysokość oprocentowania kredytu na studia medyczne jest równa sumie marży banku oraz 1,2 stopy redyskontowej weksli Narodowego Banku Polskiego. Marża banku jest stała w okresie kredytowania i wynosić maksymalnie 2 punkty procentowe)
- braku oceny zdolności kredytowej przez bank na etapie składania wniosku o kredyt na studia medyczne (kredyt w całości poręczony przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a więc student nie musi martwić się o to, czy dochody rodziców pozwolą na odpowiednie zabezpieczenie spłaty); bank weryfikuje jedynie wiarygodność kredytową oceniając informacje dostępne w wewnętrznych i zewnętrznych bazach danych, w tym np. historię spłat zobowiązań
- braku ograniczeń co do górnej granicy wieku ubiegania się o kredyt na studia medyczne (wymagana jedynie pełnoletność lub zgoda sądu opiekuńczego w przypadku braku pełnoletności)
- braku ograniczeń co do posiadanego obywatelstwa
- dobrowolności zawarcia umowy kredytu na studia medyczne
- możliwości wystąpienia do banku o wcześniejsze rozpoczęcie spłaty
- możliwość wydłużenia spłaty i obniżenie wysokości miesięcznej raty kredytu, po spełnieniu warunków określonych w ustawie
- możliwości zawieszenia spłaty kredytu przez bank wraz z odsetkami na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, w przypadku trudnej sytuacji życiowej
- możliwości uzyskania kredytu na studia medyczne niezależnie od otrzymywanych świadczeń stypendialnych.

Ponadto należy wskazać, że liczba kredytobiorców, którym Bank Pekao S.A. wypowiedział umowę kredytu na studia medyczne poczynawszy od uruchomienia procedury wnioskowania o kredyt na studia medyczne, tj. od 18 lipca 2022 r. do 5 lipca 2024 r. wynosiła 63 na 2 981 wszystkich zawartych umów kredytowych w ww. okresie. Z informacji posiadanych przez resort zdrowia wynika, że w ww. okresie 63 umowy zostały wypowiedziane przez bank, w tym 43 kredytów zostało spłaconych przez kredytobiorców, a 20 nie zostało spłaconych przez kredytobiorców.

Z powyższego wynika, że tylko 2,11 proc. zawartych umów kredytowych w ww. okresie zostało wypowiedzianych przez bank i tylko w odniesieniu do 20 kredytów zidentyfikowano problem z nieterminową spłatą zaciągniętego zobowiązania.

W świetle powyższych danych teza o negatywnym wpływie obowiązujących przepisów na rynek pracy i system opieki zdrowotnej lub brakiem zachęt do terminowej spłaty zaciągniętego kredytu na studia medyczne, nie znajduje uzasadnienia.

Instytucja kredytu na studia medyczne została wprowadzona przede wszystkim z myślą o studentach kierunku lekarskiego realizujących odpłatne studia w języku polskim a zasady dostępu do ww. kredytów są transparentne i jednakowe dla wszystkich studentów, którzy spełniają wymogi ustawowe uzyskania kredytu.

Mając na uwadze powyższe stanowisko, a przede wszystkim racjonalność wydatkowania środków publicznych, petycja z dnia 26 listopada 2024 r. na chwilę obecną nie może zostać uwzględniona i nie może stanowić samodzielnego impulsu dla podjęcia interwencji legislacyjnej lub innego działania w tym zakresie.

Niemniej należy podkreślić, że po zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji ewentualnej nowelizacji przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, będzie możliwość zgłaszania ewentualnych uwag do tego projektu w ramach konsultacji publicznych i opiniowania.

Jednocześnie pragnę wyrazić podziękowania za troskę, zaangażowanie oraz wszelkie propozycje i inicjatywy dotyczące poprawy funkcjonowania obowiązującego systemu ochrony zdrowia.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Urszula Demkow
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/